

σμα τῶν πέντε φράγκων ἀπ' αὐτὰ πού βρισκόντουσαν στό τραπέζι.

— Κύριε ἀνακριτά! φώναξε, χλωμός καί τρέμοντας.

— Τί τρέχει;

— Κύριε ἀνακριτά, αὐτὰ ἐδῶ δὲν εἶνε λεπτὰ!

“Ολοὶ παράτησαν τὸ πτώμα καί πρόσεξαν τότε ὅτι πραγματικά τὰ νομίσματα πού βρισκόντουσαν σκορπισμένα ὀλόγυρά τους ἦσαν... χαρτονένιες ἀπομιμήσεις σὲ χρυσόχαρτο κι' ἀσημόχαρτο, ἀπ' αὐτὲς πού ἔχουν στὰ πανηγύρια.

“Ὅταν οἱ χωρικοὶ κατάλαβαν περὶ τίνος ἐπρόκειτο, ἀπόμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοιχτό. Μὰ κ' οἱ «ἐπίσημοι» δὲν ἦσαν λιγώτερο ξαφνιασμένοι. Ἐξακολούθησαν ὡστόσο, μὲ κάποια ἀπογοήτευσι τώρα, τὴ δουλειά τους. Ἦταν φανερό πὺς ὁ γέρο Γκασπάρ εἶχε χτυπηθῆ ἀπὸ πίσω ἀπὸ κάποιον πού εἶχε μπῆ ἀθόρυθα ἀπὸ τὴν ἀνοιχτὴ πόρτα. Ἡ πιὸ λογικὴ ἐκδοχὴ ἦταν ὅτι κάποιος ἀλήτης εἶχε δῆ ἀπ' τὸ παράθυρο τὸ θύμα νὰ μετρήσῃ τὰ ψεύτικα χρήματα στὸ φῶς τῆς λάμπας. Μερικὲς στιγμὲς τοῦ ἔφτασαν γιὰ νὰ σχεδιάσῃ καί νὰ πραγματοποιήσῃ τὸ ἔγκλημά του, χρησιμοποιώντας ὡς ὄπλο ἕνα χοντρὸ ραβδί.

Μετὰ τὸ ἔγκλημα θὰ εἶχε πιάσει λύσσα τὸν δολοφόνο, ὅταν εἶδε ὅτι τὰ χρήματα γιὰ τὰ ὁποῖα εἶχε σκοτώσει ἦσαν ψεύτικα καί, μέσα στὴν ὄργη του, τὰ εἶχε σκορπίσει δεξιά κι' ἀριστερά.

“Ὁ ἀνακριτὴς ἔψαξε ὅλο τὸ δωμάτιο, χωρὶς νὰ βρῆ τίποτε ἄλλο ἐνδιαφέρον. Μερικὰ βιβλία μουχλιασμένα βρισκόντουσαν στὸ βάθος ἑνὸς ντουλαπιού. Φεύγοντας τὰ πήρε κι' αὐτὰ μαζί του ὡς πειστήρια μαζί μὲ τὰ ψεύτικα νομίσματα, πού τὰ εἶχε βάλει σ' ἕνα χαρτονένιο κουτί.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησί του, οἱ χωριάτες ἐξακολούθησαν ἐπὶ πολλὴ ὥρα νὰ στέκωνται ἔξω ἀπὸ τὸ σπίτι καί νὰ συζητοῦν κατάπληκτοι.

Τὸ ἔγκλημα αὐτὸ ἔκανε πολὺ θόρυβο, ἢ ἐφημερίδες τοῦ ἀφιέρωσαν ὀλόκληρες στήλες, μὰ κανένας δὲν μπόρεσε νὰ διαφωτίσῃ τὸ μυστήριον τῶν ψεύτικων νομισμάτων, ὅπως ἐπίσης ἢ δικαιοσύνη δὲν μπόρεσε ν' ἀνακαλύψῃ τὸν δολοφόνο...

Κι' ἔτσι ἡ ὑπόθεσις αὐτὴ ξεχάστηκε μὲ τὸν καιρὸ.

Πέρασαν καμιὰ δεκαριὰ χρόνια. Μιά μέρα ἕνας ὑπάλληλος τῶν δικαστηρίων, κυριευμένος ἀπὸ μεγάλο ζῆλο, ἄρχισε νὰ ξεσκονίζῃ ἕνα σωρὸ ἐτερόκλητα πράγματα, διάφορα πειστήρια, πού βρισκόντουσαν ἀπὸ χρόνια σωριασμένα στὰ ράφια τοῦ γραφείου του.

Καθὼς τίναζε ἕνα χαρτονένιο κουτί, εἶδε νὰ βγαίη ἀπ' αὐτὸ ἕνα ἀσημένιο νόμισμα τῶν πέντε φράγκων πού ἔπεσε κάτω χωρὶς νὰ κἀν κανένα μεταλλικὸ κρότο. Ὁ ὑπάλληλος αὐτὸς εἶχε παρακολουθήσει πρὸ δεκαετίας τὴν ὑπόθεσις Γκασπάρ καί γι' αὐτὸ δὲν ξαφνιαστικέ. Εἶπε μόνο: «Εἶνε κι' αὐτὸ ἀπὸ τὰ νομίσματα τοῦ μπάρμπα Γκασπάρ!»

Ἐσκυψε καί τὸ πήρε καί, καθὼς τὸ κύτταζε ἀπὸ κοντὰ, ἔβγαλε μηχανικὰ τὸ χαρτί πού τὸ τυλίγε. Ξαφνιασμένος βρῆκε τότε μέσα ἕνα χαρτάκι διπλωμένο, ἕνα χαρτάκι κινδυνισμένο καί πολὺ λεπτὸ, ἀπάνω στὸ ὁποῖο ἦσαν γραμμένα, μὲ ψιλὸ γράψιμο, ὁ ἀριθμὸς 8 καί τὸ ἑξῆς τετράστιχο:

Οἱ ἄνθρωποι οἱ κοινοὶ μονάχα
Νοιώθουν τὸν τρόμο τοῦ θανάτου
Γιατὶ νὰ φοβόμαστε τάχα;
Τέτοια εἶν' ἡ μοῖρα μας 'δῶ κάτω...

Ἐτρεξε ἀμέσως ν' ἀνακοινώσῃ τὸ εὑρημά του στὸν προϊστάμενό του καί σὲ λίγο ἕνα σωρὸ δικαστὰὶ βρισκόντουσαν συγκεντρωμένοι γύρω στὸ κουτί μὲ τὰ νομίσματα. Ἐμεναν ἄκόμα σ' αὐτὸ δέκα ἀκριβῶς ψεύτικα πεντόφραγκα καί ἐνενηταχτὴ εικοσόφραγκα. Ὅταν τ' ἀνοιξαν ὅλα, εἶδαν πὺς τὰ τελευταῖα δὲν εἶχαν τίποτε μέσα. Μόνο τὰ πεντόφραγκα ἔκλειναν ὅλα μέσα μικρὰ ἀριθμημένα χαρτάκια, τῶν ὁποίων τὸ κείμενο θ' ἀναδημοσιεύσουμε ἐδῶ κατὰ σειράν. Δυστυχῶς, τὰ δυὸ πρῶτα νούμερα ἔλειπαν. Ἴσως νὰ ὑπῆρχαν σ' αὐτὰ ἐνδείξεις γιὰ τὴν ταυτότητα τοῦ Γκασπάρ. Ἐλείπαν ἐπίσης τὰ νούμερα 10, 11 καί 13. Τὸ νούμερο 10 ἦταν ἐντελῶς ἀδιάβαστο. Τὸ τελευταῖο ἦταν τὸ νούμερο 15. Ἐλείπαν λοιπὸν τοῦλάχιστον 5 κομμάτια.

Τὸ νούμερο 3 ἔγραφε:

«Ἡ ζωὴ μὲ θαρραίνει. Ποῖός θὰ μὲ λυτρώσῃ ἀπ' αὐτὴν;»

Τὸ νούμερο 4:

«Ὅχι, δὲν θ' αὐτοκτονήσω; Πῆρα τάχα τὴν ἀπόφασιν αὐτὴ γιὰτὶ ἀπαγορεύει ἢ θρησκεία τὴν αὐτοκτονία ἢ ἀπὸ ἀνανδρία; Δὲν ξέρω...»

Τὸ νούμερο 5:

«Θέλω νὰ πεθάνω. Ἐξέθεσα τὸν ἑαυτὸ μου σὲ χίλιους κινδύνους, ὅταν ταξίδευα ἄκόμα μὲ τὰ καράβια, μὰ ἡ θάλασσα δὲν μὲ θέλησε. Πρέπει ν' ἀποφασίσω νὰ πεθάνω στὴ στεριά».

Τὸ νούμερο 6:

«Πρέπει νὰ μὲ σκοτώσουν, νὰ μὲ δολοφονήσουν. Μὰ ποῖός;»

Τὸ νούμερο 7:

«Θὰ προκαλέσω τὸ θάνατο μ' ἕνα καινούργιο τρόπο».

Τὸ νούμερο 8 περιεῖχε τὸ τετράστιχο πού ἀναφέραμε πέρα πάνω καί τὸ ὁποῖο ὁ Γκασπάρ θὰ εἶχε γράψῃ γιὰ νὰ καθισχυράσῃ τοὺς φόβους του

Τὸ νούμερο 10 ἔγραφε:

«Ὅχι, ὁ θάνατος δὲν εἶνε τόσο τρομερός».

Καί τὸ νούμερο 15 τελείωνε:

«Τὸ καλύτερο πού μπορεῖ νὰ μοῦ συμβῆ εἶνε νὰ δολοφονηθῶ ἀπὸ ἕναν κλέφτη. Ὁ δυστυχισμένος δὲν θὰ πληρωθῆ καθόλου γιὰ τὸν κόπο του. Τὸν συγχωρῶ καί τὸν εὐχαριστῶ».

Ἔτσι, μὲ τὸ διάβασμα τῶν μικρῶν αὐτῶν χαρτιῶν, τὸ

μυστὸ τῶν δικαστῶν φωτίστηκε. Αὐτὸς ὁ Γκασπάρ λοιπὸν ἦταν κάποιος θαλασσινὸς πού εἶχε ἀηδιάσει τὴ ζωὴ, ἔπειτα ἀπὸ κάποιο ἀνεπανόρθωτο δυστύχημα. Ἐπικαλούμενος τὸ θάνατο μὲ ὅλη τὴν ψυχὴ, μὰ μὴ βρίσκοντάς τον, μὴ θέλοντας ν' αὐτοκτονήσῃ, εἶχε βρῆ, φτωχὸς καθὼς ἦταν, αὐτὸν τὸν εἰρωνικὸ τρόπο γιὰ νὰ ὀπλίσῃ ἐναντίον τοῦ ἰδίου τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ τὸ χέρι ἑνὸς κλέφτη, ἐπιδεικνύοντας στοὺς ἀλήτες τῶν μεγάλων δρόμων πού τριγύριζαν ἔξω ἀπ' τὸ σπίτι του, τίς ψεύτικες ἀναλαμπές ἑνὸς φανταστικοῦ θησαυροῦ.

Μιά ἔκθεσι συντάχθηκε σχετικὴ μὲ ὅλα αὐτὰ πού πῆγε νὰ κοιμηθῆ στὰ σκοτισμένα ἀρχεῖα τῶν δικαστηρίων.

Μὰ οἱ καλοὶ ἄνθρωποι διηγοῦνται ἀκόμη συχνὰ τὴν ἱστορία τοῦ Γκασπάρ, τοῦ ἀνθρώπου πού προκάλεσε μόνος του τὴ δολοφονία του.

MAURICE HONORE

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΒΑΛΤΕΡ ΣΚΩΤ

Ὁ περίφημος Ἄγγλος μυθιστοριογράφος Βάλτερ Σκῶτ δὲ θρῆκε καθόλου στρωμένο μὲ ρόδα τὸ δρόμο του κατὰ τὰ πρῶτα του χρόνια. Φτωχὸς, τρομερὰ φτωχὸς, ἀναγκαστὸταν νὰ ἐργάζεται ὅλη τὴν ἡμέρα ὡς ἀντιγραφεὺς σὲ κάποιο δικηγορικὸ γραφεῖο. Ἀλλὰ ὅσα ἐκέρδιζε ἀπὸ τὸ γραφεῖο αὐτὸ δὲν τοῦ ἐπαρκοῦσαν καλὰ-καλὰ γιὰ νὰ ζήσῃ. Γι' αὐτὸ πολλές φορές ἀναγκάζονταν νὰ ἐργασθῇ ἐπὶ 24 ὥρες κατὰ συνέχειαν, ἀντιγράφοντας, ὡσπυ νὰ συμπληρώσῃ 220 σελίδες. Τότε ὁ προϊστάμενός του τοῦ ἔδινε μιάμισθ λίρα. Ἀπὸ τὰ χρήματα αὐτὰ ὁ Σκῶτ τὴ μίαν λίρα διέθετε γιὰ ν' ἀγοράζῃ διάφορα φιλολογικὰ ἢ φιλοσοφικὰ βιβλία, πού τόσο τραβοῦσαν τὴν ψυχὴ του καί τὴν ἄλλη μισή τὴν κρατοῦσε γιὰ νὰ ζήσῃ.

Ἀμέσως ὅμως μὲ τὴν ἔκδοσιν τῶν πρώτων ἔργων πού κατάρθωσε νὰ συγγράψῃ, κλέβοντας μερικὲς ὥρες ἀπὸ τὴν ἀνάπαυσί του, ἢ τὴν τύχη τοῦ χαμογέλασε καί σὲ πολὺ λίγο καιρὸ δὲν ἦταν μονάχα ἕνας ἀπὸ τοὺς πιὸ διάσημους συγγραφεῖς τῆς ἐποχῆς του, ἀλλὰ καί πάμπλουτος.